

Nr 69.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående pension åt rektorn C. F. Lindgrens änka Maria Charlotta Lindgren, född Ramstedt; given Stockholms slott den 18 februari 1916.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

att rektorn vid allmänna läroverket i Enköping C. F. Lindgrens änka Maria Charlotta Lindgren, född Ramstedt, må under sin återstående livstid uppbära å allmänna indragningsstaten en årlig pension av 600 kronor, att utgå från och med den 1 januari 1916.

De till ärendet hörande handlingarna skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

K. G. Westman.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 18 februari 1916.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern HAMMARSKJÖLD,
 Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
 Statsråden: HASSELROT,
 VON SYDOW,
 friherre BECK-FRIIS,
 STENBERG,
 LINNÉR,
 MÖRCKE,
 VENNERSTEN,
 WESTMAN,
 BROSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet Westman anförde:

Pension åt
 rektorn
 C. F. Lind-
 grens änka
 Maria Char-
 lotta Lind-
 gren, född
 Ramstedt.

I en till Kungl. Maj:t ställd ansökning har rektorn vid allmänna läroverket i Enköping C. F. Lindgrens änka Maria Charlotta Lindgren, född Ramstedt, hemställt, att henne måtte av allmänna medel beredas understöd till det belopp, Kungl. Maj:t funne skäligt, att utgå från början av år 1916. I ansökningen har änkan Lindgren, som är född den 30 maj 1830, anført, att hennes man, vilken avlidit redan år 1868, icke kunnat vara delägare i lärarnas vid elementarläroverken änke- och pupillkassa, som först senare bildats; att sökanden förty icke haft att påräkna någon pension ur nämnda kassa; att sökanden efter mannens död försörjt sig med eget arbete, så länge hon det förmått; samt att sökanden dels av Kungl.

Maj:t åtnjutit ett årligt understöd, dels ock av de under Uppsala domkapitels förvaltning stående kassor och fonder uppburit årlig hjälp, som för närvarande uppginge till sammanlagt 215 kronor.

Vid ansökningen hava jämte prästbetyg fogats:

dels ett av vederbörande roteman den 13 januari 1916 utfärdat intyg, att änkan Lindgren saknade egna medel och ej heller åtnjöte underhåll eller vård av annan;

dels ett av konsistorienotarien A. Radhe den 14 januari 1916 utfärdat intyg, att änkan Lindgren av de under domkapitlets i Uppsala förvaltning stående kassor och fonder ecklesiastikåret 1914—1915 uppburit tillhoppa 215 kronor;

dels ock ett av adjunkten vid högre allmänna läroverket å Södermalm i Stockholm E. Hamnström utfärdat intyg av innehåll, att änkan Lindgren, vilken Hamnström närmare ett tiotal år känt, under en lång följd av år, så länge hennes krafter räckt till, uppehållit sig med att hålla inackordering för studerande i Uppsala; att hon sedan dess haft understöd av gamla vänner till henne själv och hennes man, vilka bidrag dock undan för undan fallit bort, allt efter som vännerna avlidit; samt att av hennes barn, två söner, den ene vore alldeles urståndsatt att på något som helst sätt hjälpa henne och den andre hade en mycket stor familj att underhålla.

Beträffande sökandens avlidne man har i ärendet blivit upplyst, att han, som vårterminen 1848 tillträtt tjänstgöring såsom vice kollega vid Uppsala katedralskola, den 27 december 1861 förordnats till rektor vid det då treklassiga elementarläroverket i Enköping och att han således vid sitt år 1868 inträffade frånfälle haft en tjänstetid av 20 år.

Läroverksöverstyrelsen, som med underdånigt yttrande den 27 januari 1916 till Kungl. Maj:t överlämnat handlingarna i ärendet, har därvid anført följande:

Innan lärarnas vid elementarläroverken änke- och pupillkassa bildats, vilket skedde genom nådiga reglementet den 11 oktober 1878, hade läroverkslärares efterlevande änkor och barn ingen lagstadgad rätt till pension. Det hände emellertid en och annan gång i särskilt ömmande fall, att Kungl. Maj:t föreslog och riksdagen beviljade pension å allmänna indragningstaten åt efterlevande efter sådana lärare. Det syntes därför ganska sannolikt, att sökanden på denna väg skulle hava kunnat erhålla pension kanske redan för flera årtionden sedan. Efter nämnda kassas bildande hade dylika fall helt naturligt blivit mera sällsynta, enär flertalet av dem, som vid tiden för kassans bildande redan varit ordinarie läroverkslärare, säkerligen begagnat sin rätt att inträda såsom delägare i kassan och för dem, som efter nämnda tidpunkt blivit ordinarie läroverkslärare, dylikt inträde varit obligatoriskt. Fullständigt hade dock dylika fall icke upphört. Överstyrelsen ville erinra därom, att Kungl. Maj:t, på grund av riksdagens i anledning av Kungl. Maj:ts proposition fattade beslut, beviljat pension dels åt änka och barn efter lektorn vid högre allmänna läroverket i Härnösand C. J. Blomberg, dels

åt änkan efter adjunkten vid högre allmänna läroverket i Västervik B. F. I. Åbom, åt de förra genom nådig resolution den 26 juni 1890, åt den senare genom nådig resolution den 5 juni 1896. I båda dessa fall hade det gällt efterlevande efter läroverkslärare, som icke begagnat sin lagliga rätt att vinna delaktighet i änke- och pupillkassan; i båda fallen hade till de ömmande ekonomiska omständigheterna kommit också det förhållandet, att änkan genom sjuklighet eller lyte haft väsentligt nedsatt arbetsförmåga.

Nu förevarande fall vore i sistnämnda avseende analogt med de nyss åberopade fallen, blott med den skillnaden att sökanden på grund av sin höga ålder måste anses fullständigt oförmögen att genom eget arbete bidra till sitt uppehälle. Däremot intoge hon i avseende å förhållandet till änke- och pupillkassan en annan ställning än den, som ägt rum i de åberopade fallen. Där hade pension tillerkänts efterlevande efter läroverkslärare, som av någon anledning icke begagnat det tillfälle, som bjudits honom, att bereda sina efterlevande pension; här vore det fråga om änkan efter en läroverkslärare, som aldrig haft något sådant tillfälle. Det syntes fördenskull överstyrelsen, som om i nu förevarande fall ännu större anledning skulle föreligga för beredande av pension, än vad som förelegat i nyssnämnda båda fall.

Vid beräkning av det pensionsbelopp, som kunde komma i fråga, syntes man lämpligen kunna utgå från nu gällande bestämmelser angående lärarnas vid elementarläroverken nya änke- och pupillkassa, vilken från och med den 1 januari 1912 avlöst den förut nämnda änke- och pupillkassan. Enligt §§ 6 och 26 av för kassan gällande nådiga reglemente den 8 december 1911 skulle sökanden, om hennes man varit delägare i denna kassa, äga rätt till en årlig pension av 840 kronor. Med hänsyn till de understödsmedel, som sökanden uppburde från domkapitlet i Uppsala, ville överstyrelsen föreslå, att pensionen sattes till ett avrundat belopp av 600 kronor årligen, och hemställde överstyrelsen, att framställning måtte göras till riksdagen om beviljande av detta belopp.

På grund av nådig remiss har statskontoret den 4 februari 1916 yttrat sig i ämnet. Statskontoret har hemställt om beredande av pension åt änkan Lindgren med det av läroverksöverstyrelsen föreslagna beloppet, att utgå från och med början av år 1916.

Departement-
schefen.

Den föreliggande framställningen anser jag på grund av vad som upplysts rörande änkan Lindgren vara väl grundad. Beträffande pensionsbeloppet ansluter jag mig till vad av myndigheterna föreslagits; och torde, såsom statskontoret hemställt, pensionen böra utgå från och med innevarande år.

Jag bör ej underlåta att omnämna, att såsom änkan Lindgren i ansökningen antytt, hon såsom änka efter statstjänsteman sedan en tid tillbaka år efter år åtnjutit ett henne av Kungl. Maj:t tilldelat understöd av 100 kronor, utgående från det på riksstatens sjunde huvudtitel uppförda anslaget till extra utgifter. Denna omständighet har icke synts mig utgöra anledning att ifrågasätta sänkning av det föreslagna pensionsbeloppet. Skulle detta beviljas, lärar nämligen från nyssnämnda anslag något understöd till änkan Lindgren icke vidare böra utgå.

Sådana som änkan Lindgrens ekonomiska omständigheter kunna antagas komma att gestalta sig — vare sig den tilltänkta pensionen beviljas henne eller icke — synes hon under alla förhållanden icke komma i fråga till understöd genom den allmänna pensionsförsäkring.

Under åberopande av vad sålunda anförts tillstyrker jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att rektorn vid allmänna läroverket i Enköping C. F. Lindgrens änka Maria Charlotta Lindgren, född Ramstedt, må under sin återstående livstid uppbära å allmänna indragningsstaten en årlig pension av 600 kronor, att utgå från och med den 1 januari 1916.

Vad föredragande departementschefen sålunda tillstyrkt behagade Hans Maj:t Konungen, på hemställan av statsrådets övriga ledamöter, bifalla; och skulle proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, avlåtats till riksdagen.

Ur protokollet:
P. G:son Lönegren.
